

Elektroniskā rokasgrāmata par pārrobežu izpildi

OSH mobilajiem darba ņēmējiem

LATVIJA

Vecāko darba inspektoru komiteja (SLIC)

Jaunākā redakcija pieņemta SLIC 83. plenārsēdē Stokholmā 2023. gada 10. maijā.

SATURS

PRIEKŠVārds	4
Dalībnieku saraksts	5
VALSTS ZIŅOJUMS: LATVIJA	10
1. DARBA INSPEKCIJA	10
1.1. DARBA INSPEKCIJAS ORGANIZĀCIJA	10
1.2. VALSTS TIESĪBU AKTI UN SDO KONVENCIJAS, KAS IR RATIFICĒTAS DARBA INSPEKCIJAS JOMĀ	11
1.3. DARBA INSPEKTORU KOMPETENCES JOMAS	11
1.3.1. Darba aizsardzība (OSH)	11
1.3.2. Darba aizsardzības vai darba tiesību jautājumi	15
1.3.3. Darba likums	15
1.3.4. Sociālais nodrošinājums	15
1.4. INSPEKTORU PILNVARAS	16
1.5. MEHĀNISMI SADARBĪBAI UN INFORMĀCIJAS APMAIŅAI AR CITĀM VALSTS IESTĀDĒM	17
2. DARBA ŅĒMĒJU NORĪKOŠANA	18
2.1. VALSTS TIESĪBU AKTI	18
2.2. ADMINISTRATĪVĀS PRASĪBAS UN KONTROLES PASĀKUMI	19
2.2.1. Deklarācijas iesniegšanas termiņš	19
2.2.2. Norīkojuma deklarācijas saturs	19
2.3. SOCIĀLĀS NODROŠINĀŠANAS PROCEDŪRAS	20
2.4. AR DARBU SAISTĪTI NELAIMES GADĪJUMI / NORĪKOTO DARBA ŅĒMĒJU ARODSLIMĪBAS	20
2.5. DARBA ŅĒMĒJU NORĪKOŠANĀ IESAISTĪTĀS VALSTS IESTĀDES	21
3. SADARBĪBA UN SAVSTARPĒJA PALĪDZĪBA	22
3.1. TIESĪBU AKTI SAVSTARPĒJAS PALĪDZĪBAS JOMĀ	22
3.2. DIVPUSĒJI UN DAUDZPUSĒJI NOLĪGUMI DARBA INSPEKCIJAS JAUTĀJUMOS	22
3.3. INFORMĀCIJAS PIEPRASĪJUMS UN SAŅEMŠANA NO CITĀM INSPEKCIJĀM .	23
3.4. INFORMĀCIJAS APMAIŅAS INSTRUMENTI	23
3.4.1. IMI (Iekšējā tirgus informācijas sistēma) darba ņēmēju norīkošanai darbā	23
3.4.2. KSS (zināšanu apmaiņas sistēma)	23
3.5. NAUDASSODI UN DARBA INSPEKCIJAS IEROSINĀTO VAI UZLIKTO NAUDASSODU IZPILDE	24
PIELIKUMS E-ROKASGRĀMATA (ATJAUNINĀTA 2023. GADĀ)	26
1. Par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2020/1057 (2020. gada 15. jūlijs), ar ko attiecībā uz izpildes nodrošināšanas prasībām groza Direktīvu 2006/22/EK un attiecībā uz Direktīvu 96/71/EK	

un Direktīvu 2014/67/ES nosaka īpašus noteikumus autotransporta nozarē strādājošo transportlīdzekļu vadītāju norīkošanai darbā, un groza Regulu (ES) Nr. 1024/2012	26
1.1. Transponēšana valstu tiesību aktos.....	26
1.2. SLIC locekļa kompetence autotransporta jomā	26
2. Par 20. panta 2. punkta c) apakšpunktu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2014/36/ES (2014. gada 26. februāris) par trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumiem nodarbinātības kā sezonas darbiniekiem nolūkā attiecībā uz darbaņēmēju izmitināšanas nosacījumiem	27
2.1. Transponēšana valstu tiesību aktos.....	27
2.2. SLIC locekļa kompetence attiecībā uz veselības un drošības nosacījumiem darba ņēmēju izmitināšanas vietās	27
3. Par Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 18. jūnija direktīvu 2009/52/EK, ar ko nosaka minimālos standartus sankcijām un pasākumiem pret darba devējiem, kas nodarbina trešo valstu valstspiederīgos, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi.....	27
3.1. Transponēšana valstu tiesību aktos.....	27
3.2. SLIC locekļa kompetence attiecībā uz sankcijām un pasākumiem, kas paredzēti šajā direktīvā.....	27
4. KOPĪGAS UN SASKAŅOTAS DARBA AIZSARDZĪBAS JAUTĀJUMU INSPEKCIJAS	27
4.1. Vai ir atļauts organizēt saskaņotas un kopīgas inspekcijas darba aizsardzības jautājumos ar citām inspekcijām?	27
5. VALSTS INFORMĀCIJA UN INICIATĪVAS MOBILAJIEM DARBA ŅĒMĒJIEM ...	28
5.1. Lūdzu, aprakstiet īstenotās iniciatīvas (piemēram, tīmekļa vietne, skrejlapas, dokumenti...)	28
6. SADARBĪBA AR EDI	28
6.1. Vai jūs regulāri sadarbojaties ar valsts sadarbības koordinātoru?...28	
6.2. Vai jūs varētu sniegt noderīgu informāciju par savu dalību darba grupās, kampaņās, apmācībā utt.?.....	28

PRIEKŠVārds

Pirmā E-rokasgrāmata par pārrobežu izpildi tika publicēta 2016. gadā un atjaunināta 2019. gadā. Pēdējā versija tika publicēta 2021. gadā *SLIC* publiskās vietnes bibliotēkā ES sadarbības platformā *CIRCABC*.

Šis pēdējās versijas formāts uzlabo to struktūru un struktūru organizācijas labāku publiskošanu, kuras nodarbojas ar darba drošības un veselības aizsardzības pārbaudēm ES dalībvalstīs, kā arī Norvēģijā un Šveicē. Elektroniskās rokasgrāmatas mērķis bija nodrošināt darba inspekcijām informatīvus instrumentus, lai veicinātu sadarbību un savstarpēju palīdzību ar citu valstu kompetentajām iestādēm.

Jaunā darba grupa par mobilajiem darba ņēmējiem darba aizsardzības jautājumos, kas aizstāja iepriekšējo darba grupu, kura bija veltīta pārrobežu izpildei, vairāku iemeslu dēļ tika pilnvarota atjaunināt e-rokasgrāmatas saturu.

Pirmkārt, bija nepieciešams pievienot jaunus noteikumus, piemēram, jauno Direktīvu (ES) 2020/1057, ar ko paredz īpašus noteikumus transportlīdzekļu vadītāju norīkošanai darbā autotransporta nozarē, kura turklāt ietver aspektus, kas saistīti ar darba laika izpildi saskaņā ar Direktīvu 2006/22/EK, kas daudzās dalībvalstīs tiek uzskatīta par daļu no darba aizsardzības tiesību aktiem.

Otrkārt, šis rokasgrāmatas saturs bija jāpaplašina, ņemot vērā mobilo darba ņēmēju darba grupas jauno darbības jomu. Mobilais darba ņēmējs ir persona, kas strādā vairāk nekā vienā dalībvalstī vai darba ietvaros dodas uz citām dalībvalstīm (norīkotie darba ņēmēji, pārrobežu darba ņēmēji, sezonas strādnieki, pagaidu darba ņēmēji, migrējošie darba ņēmēji u. c.).

Tāpēc rokasgrāmatā būtu jāiekļauj informācija par *SLIC* locekļu kompetenci attiecībā uz tiesību aktiem par trešo valstu darba ņēmējiem. Tas ietver Direktīvu 2014/36 par sezonas darbiniekiem tādos aspektos, kas saistīti ar veselības un drošības nosacījumiem, piemēram, darba ņēmēju izmitināšanu, un Direktīvu 2009/52 par sankcijām. Šīs direktīvas ir skaidri minētas pašreizējā ES stratēģiskajā satvarā par drošību un veselības aizsardzību darbā 2021.–2027. gadam mainīgajā darba pasaulē.

Turklāt bija jāpapildina daži aspekti, kas saistīti ar saskaņotām un kopīgām inspekcijām darba aizsardzības jautājumos attiecībā uz juridisko iespēju tās veikt katrā dalībvalstī.

Visbeidzot, *SLIC* darba grupa uzskatīja, ka vienkāršākais veids, kā atjaunināt esošo e-rokasgrāmatu, ir saglabāt tās struktūru, izmantojot dalībvalstu sniegto atjaunināto informāciju, un papildināt to ar jauniem elementiem, kas apkopoti īpašā pielikumā.

Visbeidzot, rokasgrāmatai bija vajadzīgs jauns nosaukums, kas atspoguļotu tās mērķi, kā arī atbalsts, lai panāktu lielāku pamanāmību darba inspektoros vidū šajā jomā.

Mēs ceram, ka šis dokuments būs noderīgs instruments valstu darba inspekcijām un citām iestādēm, visām organizācijām, kas iesaistītas darba aizsardzības jautājumos mobilajiem darba ņēmējiem.

Par šo jauno atjaunināto versiju *SLIC* locekļiem tika paziņots 2022. gada 12. oktobra 82. plenārsesijā, kas notika Čehijas prezidentūras laikā.

Dalībnieku saraksts

Austrija	ARBEITSINSPEKTION Favoritenstraße 7 A-1040, Vīne https://www.arbeitsinspektion.gv.at/inspektorat
Beļģija	LABKLĀJĪBAS UZRAUDZĪBA DARBĀ un SOCIĀLO TIESĪBU UZRAUDZĪBA Blerotstraat/rue Blerot 1 B-1070, Brisele http://www.employment.belgium.be holandiešu valodā: www.werk.belgie.be franču valodā: www.emploi.belgique.be
Bulgārija	GLI EA (Galvenās darba inspekcijas izpildaģentūra) http://www.gli.government.bg/en
Horvātija	VALSTS INSPEKCIJA Šubićeva 29, 10 000 Zagreb https://dirh.gov.hr/
Kipra	DARBA INSPEKCIJAS DEPARTAMENTS (DLI) http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dli/dliup.nsf/index_en/index_en?OpenDocument NODARBINĀTĪBAS DEPARTAMENTS (DL) https://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dl/dl.nsf/index_en/index_en?OpenDocument DARBA ATTIECĪBU DEPARTAMENTS (DLR) https://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dlr/dlr.nsf/home_en/home_en?openform
Čehija	ČEHIJAS REPUBLIKAS VALSTS DARBA INSPEKCIJA Kolářská 13 746 01 Opava E-pasts: opava@suiop.cz https://www.suiop.cz/web/en
Dānija	ARBEJDSTILSYNET Landskronagade 33 2100 Kopenhāgena Ø E-pasts: at@at.dk http://engelsk.arbejdstilsynet.dk/en/

Igaunija	TÖÖINSPEKTSIOON Mäealuse 2/3, 12618 Tallinn Igaunija E-pasts: ti@ti.ee www.ti.ee
Somija	TYÖSUOJELUHALLINTO E-pasts: tyosuojelu.viestinta@avi.fi https://www.tyosuojelu.fi/web/en
Francija	DIRECTION GÉNÉRALE DU TRAVAIL 39-43 quai André Citroën 75902 Paris Cedex 15 E-pasts: dgt.dir@travail.gouv.fr https://travail-emploi.gouv.fr/ministere/organisation/article/dgt-direction-generale-du-travail
Vācija	LASI Länderausschuss für Arbeitsschutz und Sicherheitstechnik (Gremium der Länder) LASI Vorsitz (bis 2024): Ministerium für Wirtschaft, Arbeit und Tourismus Baden-Württemberg; Theodor-Heuss-Straße 4, 70174 Stuttgart https://lasi-info.com
Grieķija	DARBA INSPEKCIJA Dragatsaniou str, 10110 Athens, E-pasts: dpseaye@hli.gov.gr https://www.hli.gov.gr/
Ungārija	EKONOMIKAS ATTĪSTĪBAS MINISTRIJA, NODARBINĀTĪBAS POLITIKAS VALSTS SEKRETĀRS Kálmán Imre utca 2. Budapest, 1054-Ungārija E-pasts: munkavedelmi-foo@gfm.gov.hu http://www.mvff.munka.hu
Īrija	VESELĪBAS UN DROŠĪBAS PĀRVALDE The Metropolitan Building James Joyce Street Dublin 1

	E-pasts: contactus@hsa.ie https://www.hsa.ie/eng
Itālija	ISPETTORATO NAZIONALE DEL LAVORO Piazza della Repubblica, 59 00185 Roma https://www.ispettorato.gov.it
Latvija	VALSTS DARBA INSPEKCIJA (VDI) Kr. Valdemāra iela 38 k-1 Rīga, LV-1010 E-pasts: vdi@vdi.gov.lv https://www.vdi.gov.lv
Lietuva	LIETUVAS REPUBLIKAS VALSTS DARBA INSPEKCIJA (VDI) 19 Algirdo str. LT-03607 Vilnius Lietuva E-pasts: info@vdi.lt https://www.vdi.lt
Luksembur ga	INSPECTION DU TRAVAIL ET DES MINES 3 Rue des Primeurs, 2361 Strassen, Luxembourg www.itm.public.lu
Malta	DARBA AIZSARDZĪBAS PĀRVALDE 17, Triq Edgar Ferro, Pietà PTA 1533 Malta E-pasts: ohsa@ohsa.mt http://www.ohsa.mt/
Norvēģija	ARBEIDSTILSYNET Arbeidstilsynet Postboks 4720 Torgarden 7468 Trondheim E-pasts: post@arbeidstilsynet.no https://www.arbeidstilsynet.no/en/
Polija	PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY (PIP) 28/30, Barska St., 02-315, Varšava

	<p>E-pasts: kancelaria@gip.pip.gov.pl https://www.pip.gov.pl/en</p>
Portugāle	<p>AUTORIDADES PARA AS CONDIÇÕES DE TRABALHO</p> <p>Praça de Alvalade, 1 1749-073 Lisboa</p> <p>E-pasts: dir.mail@act.gov.pt http://www.act.gov.pt</p>
Rumānija	<p>INSPECTIA MUNCII</p> <p>Str. Matei Voievod, Nr. 14 Sector 2, București</p> <p>E-pasts: comunicare@inspectiamuncii.ro www.inspectiamuncii.ro</p>
Slovākija	<p>NÁRODNÝ INŠPEKTORÁT PRÁCE</p> <p>Masarykova 10 040 01, Košice</p> <p>E-pasts: nip@ip.gov.sk https://www.ip.gov.sk/home/</p>
Slovēnija	<p>SLOVĒNIJAS REPUBLIKAS DARBA INSPEKCIJA (LIRS)</p> <p>Štukljeva cesta 44 SI-1000 Ljubljana</p> <p>http://www.id.gov.si/en/</p>
Spānija	<p>ORGANISMO ESTATAL INSPECCION DE TRABAJO Y SEGURIDAD SOCIAL (OEITSS)</p> <p>Paseo de la Castellana 63, 28046 Madrid</p> <p>https://www.mites.gob.es/itss/web/index.html</p>
Zviedrija	<p>ZVIEDRIJAS DARBA VIDES PĀRVALDE</p> <p>Svetsarvägen 12 SE 171 41 Solna</p> <p>E-pasts: arbetsmiljoverket@av.se https://www.av.se/en/</p>
Šveice	<p>EKONOMIKAS LIETU VALSTS SEKRETARIĀTS (SECO) DARBA APSTĀKĻI – FEDERĀLĀ DARBA INSPEKCIJA</p> <p>Holzikofenweg 36 CH-3003, Berne</p>

	E-pasts: abea@seco.admin.ch www.seco.admin.ch/seco/de/home/Arbeit/Arbeitsbedingungen/Arbeitnehmer-schutz.html
Nīderlande	NĪDERLANDES DARBA IESTĀDE PO Box 90801 2509 LV Hāga https://www.nl labourauthority.nl/

VALSTS ZIŅOJUMS: LATVIJA

DARBA INSPEKCIJA	Valsts darba inspekcija VALSTS DARBA INSPEKCIJA (VDI)
CITAS KOMPETENTĀS IESTĀDES	<ul style="list-style-type: none">• Labklājības ministrija• Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra• Nodarbinātības valsts aģentūra• Patērētāju tiesību aizsardzības centrs• Būvniecības komercreģistrs• Būvniecības valsts kontroles birojs• Pašvaldības būvvalde• Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests• Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra Ķīmisko vielu un bīstamo atkritumu departaments• Valsts vides dienests,• Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centrs• Autotransporta direkcija• Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Aroda un radiācijas medicīnas centrs• Veselības inspekcija• Valsts un pašvaldības policija• Valsts ieņēmumu dienests• Valsts robežsardze• Iekšlietu ministrija• Aizsardzības ministrija
	<ul style="list-style-type: none">•

1. DARBA INSPEKCIJA

1.1. DARBA INSPEKCIJAS ORGANIZĀCIJA

Darba inspekcija ir labklājības ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Valsts darba inspekcija (VDI) uzrauga un kontrolē darba devējus, uzņēmējus, to pilnvarotas personas un uzņēmumus, būvobjektus, tostarp būvdarbu veikšanas laikā privātpersonai piederošus būvobjektus, kā arī darba vietas un darba aprīkojumu.

Darba inspekcijas galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts politikas efektīvu īstenošanu, uzraudzību un kontroli darba tiesisko attiecību, kā arī darba aizsardzības jomā (OSH).

VDI struktūru veido Darba inspekcijas pārvalde un piecas reģionālās Valsts darba inspekcijas (VDI). VDI pieņem darbā inspektoros saskaņā ar Valsts civildienesta likumu un Darba likumu, ievērojot dzimuma vai rases nediskrimināciju.

VDI personālu veido inspektori, vecākie inspektori, galvenie inspektori un administratīvā atbalsta darbinieki. Kopumā inspekcijai ir 120 inspektoru. VDI inspektori ir tā dēvētie "universālie inspektori", un viņi veic pārbaudes, kontrolējot gan darba aizsardzības aspektus, gan darba tiesiskās attiecības. VDI inspektoriem nav palīgu. Metodisko atbalstu inspektoriem nodrošina speciālisti no VDI pārvaldes nodaļām, sniedzot tiešas konsultācijas un pilnveidojot vienotas pārbaudes metodes un pārbaudes procedūras.

1.2. VALSTS TIESĪBU AKTI UN SDO KONVENCIJAS, KAS IR RATIFICĒTAS DARBA INSPEKCIJAS JOMĀ

VDI tiesiskais statuss, funkcija, uzdevumi un darbības kārtība ir noteikta Valsts darba inspekcijas likumā, kas pieņemts 2008. gada 19. jūnijā. VDI ir vienīgā valsts iestāde, kas veic politikas īstenošanu darba tiesisko attiecību, kā arī darba aizsardzības jomā.

Pamatdirektīvas (89/391) prasības ir transponētas valsts tiesību aktos ar Darba aizsardzības likumu. Prasības attiecībā uz darba tiesiskajām attiecībām ir transponētas valsts tiesību aktos ar Darba likumu. Administratīvās sankcijas piemēro saskaņā ar Administratīvās atbildības likumu. Naudas soda apmēru nosaka Darba likums, Darba aizsardzības likums un citi normatīvie akti.

Latvija ir ratificējusi turpmāk minētās SDO konvencijas darba inspekcijas jomā.

attēls. Ratificētās starptautiskās konvencijas darba inspekcijas jomā

KONVENCIJA	RATIFICĒTA	NAV RATIFICĒTA
SDO Konvencija Nr. 81 par darba inspekciju ražošanā un tirdzniecībā	X	
SDO Konvencija Nr. 129 par darba inspekciju lauksaimniecībā	X	
2006. gada Konvencija par darbu jūrniecībā	X	
SDO Konvencija Nr. 187 par stimulējošu pamatu drošībai un veselības aizsardzībai darbā		X

1.3. DARBA INSPEKTORU KOMPETENCES JOMAS

1.3.1. Darba aizsardzība (OSH)

Valsts darba inspekcija ir kompetentā iestāde darba aizsardzības jomā, izņemot attiecībā uz turpmāk minēto.

2. attēls. Kompetenču karte darba aizsardzības jomā

JAUTĀJUMI	DARBA INSPEKCIJAS KOMPETENCE	CITU VALSTS IESTĀŽU KOMPETENCE
Darba aizsardzība vispārīgi	Jā	
Darba drošība vispārīgi	Jā	
Arodveselība vispārīgi	Jā	Aroda un radiācijas medicīnas centrs apstiprina arodslimību gadījumus; Veselības inspekcija veic pārbaudes un sniedz atzinumus par veselības aprūpes kvalitāti, tostarp veselības uzraudzību darba vietā. Abas iestādes atrodas Veselības ministrijas pakļautībā.
Ar darbu saistīti nelaimes gadījumi	Jā	Medicīniskās aprūpes iestādes sniedz paziņojumus par veselības traucējumu smaguma pakāpi nelaiemes gadījumos darbā (Veselības ministrija).
Mašīnu un aprīkojuma tirdzniecība	Nē	Patērētāju tiesību aizsardzības centrs veic tirgus uzraudzību, un tas ir Ekonomikas ministrijas pakļautībā.
Radiācija	Jā, VDI veic riska novērtējumu kontroli darba vietās, tostarp vērtējot ar jonizējošo starojumu saistītus riskus.	Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centrs veic pārbaudes saistībā ar radiācijas drošību.
Sprāgstvielas	Jā	Patērētāju tiesību aizsardzības centrs veic ATEX direktīvas prasību uzraudzību; Valsts vides dienests – jautājumos par vides un dabas resursu aizsardzību, kā arī radiācijas un

		kodoldrošības kontroli; Valsts policija izsniedz licences komercdarbībai ar pirotehniskajiem izstrādājumiem.
Raktuves	Nē	Latvijā nav raktuvju.
Kuģošanas līdzekļi	Jā, VDI veic nelaiemes gadījumu izmeklēšanu darbā.	Latvijas Jūras administrācija veic uzraudzību attiecībā uz kuģošanas un kuģu drošību, kā arī ostu un ostu iekārtu drošību.
Mazumtirdzniecības nozare	Jā	
Viesnīcu, restorānu un sabiedriskās ēdināšanas nozare	Jā	Pārtikas un veterinārais dienests
Lauksaimniecība	Jā	Lauku atbalsta dienests nodrošina lauksaimniecības un lauku atbalsta politikas vienotu īstenošanu.
Būvniecības nozare	Jā	Būvniecības valsts kontroles birojs veic valsts kontroli pār būvdarbiem, publisko un augsta riska ēku pārbaudi un uzraudzību, organizē projektēšanas un ēku novērtēšanu, piešķir būvniecības ekspertiem individuālas prakses tiesības veikt novērtējumu, kā arī veic atsevišķu darbību uzraudzību būvniecības ekspertīzes jomā. Būvniecības komercrēģistrs; Minētās iestādes atrodas Ekonomikas ministrijas pakļautībā. Pašvaldību būvvaldes
Aviācija	Jā	Valsts aģentūra "Civilās aviācijas aģentūra"
Dzelzceļš	Jā	Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija atrodas

		Satiksmes ministrijas pakļautībā. Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija veic dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas uzraudzību un kontroli.
Autotransports	Jā	Autotransporta direkcija ir Satiksmes ministrijas pakļautībā. Direkcijas darbības saistītas ar sabiedriskā transporta plānošanu — pasažieru pārvadājumiem ar autobusu un vilcienu, komerciālo kravu un pasažieru pārvadājumu licenču un starptautisko pārvadājumu atļauju izsniegšanu.
REACH	Jā	Palīdzības dienests — Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs (LVĢMC), Ķīmisko vielu un bīstamo atkritumu departaments; Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests; Veselības inspekcija
Pašnodarbinātie	Nē	
Policija	Jā (VDI izmeklē nelaimes gadījumus darbā, kas notikuši ar Pašvaldības policijas, nevis Valsts policijas darbiniekiem. VDI uzrauga un kontrolē darba vietu prasības Valsts policijā)	Iekšlietu ministrija
Civildienesta ierēdņi	Jā	
Militārais personāls un telpas	Nē	Aizsardzības ministrija
Brīvības atņemšanas iestādes	Jā (tikai attiecībā uz personām ar darba līgumu)	Iekšlietu ministrija
Muita	Jā	

1.3.2. Darba aizsardzības vai darba tiesību jautājumi

3. attēls. Kompetenču karte jautājumos, kurus varētu izskatīt darba aizsardzības vai darba tiesību kontekstā

JAUTĀJUMI	Jā	Nē
Darba laiks	X	
Iebiedēšana un aizskaroša izturēšanās	X	
Trešo pušu vardarbība	X	

1.3.3. Darba likums

4. attēls. Kompetenču karte darba tiesību jautājumos

JAUTĀJUMI	Jā	Nē	PIEZĪMES
Algas	X		
Vienlīdzīga attieksme	X		
Darba tiesību joma	X		
Ārvalstu darba ņēmēji	X		
Citi			

1.3.4. Sociālais nodrošinājums

attēls. Kompetenču karte sociālā nodrošinājuma jautājumos

JAUTĀJUMI	Jā	Nē	PIEZĪMES
Darba ņēmēju iesaistīšana (REĢISTRS)		X	Valsts ieņēmumu dienests Darba devējs (tostarp mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs) reģistrē katru darbinieku Valsts ieņēmumu dienestā, iesniedzot informāciju par nodarbinātajiem.
Iemaksas sociālā nodrošinājuma sistēmā		X	Valsts ieņēmumu dienests Katru mēnesi līdz noteiktajam obligāto maksājumu veikšanas datumam darba devējs iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā darba devēja pārskatu.
Sociālā nodrošinājuma pabalsti		X	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

Privātie pensiju fondi		X	Atļauju privātā pensiju fonda darbībai izsniedz Finanšu un kapitāla tirgus komisija.
Citi			

1.4. INSPEKTORU PILNVARAS

6. attēls. Inspektoru pilnvaru karte

PILNVARAS	Jā	Nē	PIEZĪMES
Darba vietu apmeklējumi	X		Inspektors, uzrādot dienesta apliecību, var jebkurā dienas laikā bez iepriekšēja paziņojuma vai bez atļaujas saņemšanas apmeklēt darba vietas, tostarp darba devēja prombūtnē.
Dokumentu pieprasījums	X		Inspektors var pieprasīt grāmatvedības, reģistrācijas un citus dokumentus, kas nepieciešami saskaņā ar normatīvajiem aktiem darba tiesisko attiecību, kā arī darba aizsardzības jomā.
Darba devēju izsaukšana uz Inspekcijas biroju	X		VDI amatpersonas var uzaicināt darba devējus, darba ņēmējus vai citas personas ierasties VDI, lai iegūtu no viņiem informāciju par darba tiesisko attiecību, kā arī darba aizsardzības jautājumiem, vai arī sniegt šīm personām informāciju, paskaidrojumus un cita veida palīdzību.
Ieteikumi/palīdzība	X		VDI ir praksē ieviesusi "Konsultē vispirms" principu, lai ar konsultāciju, nevis sodu palīdzību uzlabotu atbilstību likumu un noteikumu prasībām.
Izpildraksts/paziņojums par uzlabošanu	X		Inspektors var darba devējiem izdot brīdinājumus un rīkojumus, lai nodrošinātu darba tiesisko attiecību, kā arī darba aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošanu.
Administratīvā soda procedūras ierosināšana	X		Inspektors var izdot brīdinājumu par administratīvā soda piemērošanu.

Tiesas soda procedūras ierosināšana	X		VDI ir tiesības normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izsniegt tiesībsargājošajām iestādēm materiālus par normatīvo aktu pārkāpumiem darba tiesisko attiecību, kā arī darba aizsardzības jomā.
Naudassodu piemērošana	X		Normatīvo aktu pārkāpumu gadījumā inspektors var noteikt administratīvus naudas sodus saskaņā ar Administratīvās atbildības likumu. Naudas soda apmēru nosaka Darba likums, Darba aizsardzības likums un citi normatīvie akti. Sodū piemērošanu var pārsūdzēt VDI direktoram. Direktora lēmumu var pārsūdzēt tiesā.
Apturēšana / paziņojums par aizliegumu	X		Inspektoram ir pienākums pieņemt lēmumu par personas vai objekta darbības apturēšanu bez iepriekšēja brīdinājuma, izdotot rakstisku rīkojumu, ja tiek pārkāpti darba aizsardzības normatīvie akti, kas rada draudus cilvēku dzīvībai vai var izraisīt ugunsgrēku, sprādzienu, bīstamu vielu izplūdi vai neparedzētu radiācijas pastiprināšanos.
Prokurora vai tiesneša informēšana par pārkāpumiem	X		Ja pārkāpums ir saistīts ar noziedzīgu nodarījumu (piemēram, nelaimes gadījums darbā).
Citi			

1.5. MEHĀNISMI SADARBĪBAI UN INFORMĀCIJAS APMAIŅAI AR CITĀM VALSTS IESTĀDĒM

7. attēls. Mehānismi sadarbībai ar citām valsts iestādēm

IESTĀDES	Jā	Nē	PIEZĪMES
Nodokļu iestādes	X		Valsts darba inspekcijai ir tieša un automatizēta piekļuve Valsts ieņēmumu dienesta datubāzei attiecībā uz informāciju par

			uzņēmumiem (strādājošo skaitu, darba algām, nodokļiem utt.).
Sociālā nodrošinājuma iestādes	X		VDI nosūta nelaimes gadījuma izmeklēšanas akta kopiju Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai, kā arī sadarbojas jautājumos par norīkotajiem darba ņēmējiem (A1 veidlapa).
Policija	X		VDI sadarbojas ar Valsts policiju un Pašvaldības policiju jautājumos, kas saistīti ar nedeklarētu darbu, darbā notikušu nelaimes gadījumu izmeklēšanu.
Prokurors	X		Pēc pieprasījuma VDI sniedz informāciju prokuroram par pārkāpumiem darba tiesiskajās attiecībās, kā arī darba aizsardzības jomā.
Citi			<p>Patērētāju tiesību aizsardzības centrs VDI sadarbojas tirgus uzraudzības jautājumos, izmeklējot nelaimes gadījumus darbā ar bīstamām iekārtām, ja darbinieks ir ieguvis traumu darbā.</p> <p>Valsts vides dienests un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests VDI veic kopīgas pārbaudes saistībā ar Seveso-III direktīvu un REACH regulu.</p> <p>Būvniecības valsts kontroles birojs VDI iegūst visu informāciju par uzņēmumiem no Uzņēmumu reģistra.</p> <p>Valsts izglītības centrs (Izglītības un zinātnes ministrija) VDI sadarbojas ar Valsts izglītības centru pedagogu un skolēnu izglītošanai darba aizsardzības jomā.</p>

2. DARBA ŅĒMĒJU NORĪKOŠANA

2.1. VALSTS TIESĪBU AKTI

Tiesiskais rīkojums, ar kuru transponē Eiropas Parlamenta un Padomes 1996. gada 16. decembra Direktīvu 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā, ir Darba likuma 14. pants, 14.¹ pants un 14.² pants.

Direktīva 2014/67/ES tika transponēta ar Ministru kabineta 2016. gada 24. maija ieteikumiem Nr. 1 "Ieteikumi vienotas rīcības nodrošināšanai attiecībā uz darbinieku nosūtīšanu", oficiālā publikācija: Latvijas Vēstnesis; Numurs: 101; publicēšanas datums: 26.05.2016.

8. attēls. Īstenotās ES direktīvas par darba ņēmēju norīkošanu darbā

DIREKTĪVA	Jā	Nē	DATUMS
Direktīva 96/71/EK	X		2002. gads
Direktīva 2014/67/EK	X		2016. gads
Direktīva 2018/957/EK	X		2021. gads

2.2. ADMINISTRATĪVĀS PRASĪBAS UN KONTROLES PASĀKUMI

Darba devējam, kurš norīko darba ņēmēju darba veikšanai Latvijā, ir pienākums rakstiski latviešu valodā informēt Valsts darba inspekciju par šo norīkoto darba ņēmēju.

2.2.1. Deklarācijas iesniegšanas termiņš

Deklarācija jāiesniedz pirms norīkošanas.

2.2.2. Norīkojuma deklarācijas saturs

9. attēls. Norīkojuma deklarācijas saturs

INFORMĀCIJA PAR UZŅĒMUMU		
	JĀ	NĒ
Pakalpojuma sniedzēja identitāte	X	
Uzņēmuma pārstāvis jūsu valstī	X	
Persona, kas norīkota kā pārstāvis sarunās par koplīgumu slēgšanu uzņēmējā dalībvalstī	X	
Darbība	X	
Pilnvaras nosūtītājā dalībvalstī		X
Vai tā ir pagaidu darba aģentūra vai nav	X	
Nodokļu maksātāja numurs	X	

INFORMĀCIJA PAR DARBA ŅĒMĒJIEM		
	JĀ	NĒ
Darba ņēmēju skaits	X	
Darba ņēmēju vārds, uzvārds	X	
Valstspiederība		X
Vecums		X
Uzdevums	X	

INFORMĀCIJA PAR NORĪKOŠANU		
----------------------------	--	--

	JĀ	NĒ
Plānotais sākuma datums	X	
Norikojuma beigu datums	X	
Paredzamais ilgums	X	
Darbavietas adrese(-es)	X	
Pakalpojumu veids, kas pamato norīkošanu	X	
Darbuzņēmējs	X	

DARBA NOSACĪJUMI		
	JĀ	NĒ
Darba laiks		X
Algas		X
Kolektīvā izmitināšana		X
Bīstamu vielu izmantošana		X
Profilakses pakalpojumi		X

2.3. SOCIĀLĀS NODROŠINĀŠANAS PROCEDŪRAS

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (VSAA) izsniedz A1 veidlapas darba ņēmējiem, kas norīkoti darbā no Latvijas, kā arī sniedz informāciju par attiecīgajiem sociālā nodrošinājuma normatīvajiem aktiem. VDI saņem informāciju par A1 veidlapām, ko Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra izsniegusi pēc pieprasījuma.

10. attēls. Darba inspekcijas nostāja attiecībā uz A1 veidlapām

	Jā	Nē
Pieklūve valsts iestāžu sniegtajām A1 veidlapām		X
Kompetentās iestādes konsultējas ar Darba inspekciju par A1 veidlapu apstiprināšanu		X
Pieklūve citās dalībvalstīs izdotajām A1 veidlapām		X

2.4. AR DARBU SAISTĪTI NELAIMES GADĪJUMI / NORĪKOTO DARBA ŅĒMĒJU ARODSLIMĪBAS

Darbā notikušie nelaimes gadījumi jāizmeklē saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 950 "Nelaiemes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība". Ārvalstīs notikušu nelaimes gadījumu izmeklē atbilstoši minēto noteikumu 101. – 103. punktam. Darba devējs informē VDI par darbā notikušu nelaimes gadījumu. Darba devējs sagatavo izmeklēšanas aktu (neatkarīgi no darbā notikuša nelaimes gadījuma smaguma pakāpes), pamatojoties uz pieejamo informāciju, kas saņemta no ārvalstīm, – visbiežāk no policijas vai ārstniecības iestādēm.

VDI izmeklē nelaimes gadījumu darbā, ja nelaimes gadījums noticis ar ārvalsts darba devēja Latvijā nodarbināto personu, kas ir sociāli apdrošināta Latvijā (25.5. punkts).

2.5. DARBA ŅĒMĒJU NORĪKOŠANĀ IESAISTĪTĀS VALSTS IESTĀDES

11. attēls. Darba ņēmēju norīkošanā iesaistītās valsts iestādes

	Jā	Nē
Darba iestādes	X	
Darba aizsardzības iestādes	X	
Muitas iestādes	X	
Nodokļu iestādes	X	
Sociālā nodrošinājuma iestādes	X	
Citi		

Nodokļu iestāde ir Valsts ieņēmumu dienests, un sociālā nodrošinājuma iestāde ir Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra.

3. SADARBĪBA UN SAVSTARPĒJA PALĪDZĪBA

3.1. TIESĪBU AKTI SAVSTARPĒJAS PALĪDZĪBAS JOMĀ

12. attēls. Parakstītie un ratificētie tiesību akti un starptautiskās konvencijas

	RATIFICĒTS/ĪSTENOTS	PIEMĒROJAMS DARBA INSPEKCIJAI	PIEZĪMES
Tiesību akti savstarpējas palīdzības jomā, ar ko īsteno Direktīvu 96/71/EK un Direktīvu 2014/67/ES	Jā	Jā	Ministru kabineta ieteikumi Nr. 1 "Ieteikumi vienas rīcības nodrošināšanai attiecībā uz darbinieku nosūtīšanu"
Eiropas Konvencija krimināllietās	Jā	Jā	Šīs konvencijas noteikumus var piemērot arī VDI.
Konvencija Nr. 094 Eiropas Padome	Nē	Nē	
Citi			

3.2. DIVPUSĒJI UN DAUDZPUSĒJI NOLĪGUMI DARBA INSPEKCIJAS JAUTĀJUMOS

VDI ir noslēgusi divpusēju vienošanās ar Norvēģijas Darba inspekcijas iestādi par sadarbību un informācijas savstarpēju apmaiņu, kā arī trīspusēju sadarbības vienošanās ar Igaunijas Darba inspekciju un Lietuvas Darba inspekciju darba aizsardzības, kā arī norīkoto darba ņēmēju jomā.

13. attēls. PARAKSTĪTI DIVPUSĒJIE NOLĪGUMI

VALSTIS	DATUMS
Norvēģija	2019. gads
Igaunija	2018. gads
Lietuva	2018. gads

3.3. INFORMĀCIJAS PIEPRASĪJUMS UN SAŅEMŠANA NO CITĀM INSPEKCIJĀM

14. attēls. Informācijas apmaiņa ar citām darba inspekcijām

JAUTĀJUMI	JĀ	JĀ Bet ir nepieciešama iepriekšēja datu aizsardzības iestāžu uzraudzība vai apstiprinājums	NĒ
Vai spēkā esošais regulējums jūsu valstī ļauj tieši sniegt informāciju citām darba inspekcijām?	X		
Vai spēkā esošais regulējums jūsu valstī ļauj tieši saņemt informāciju no citām darba inspekcijām?	X		

3.4. INFORMĀCIJAS APMAIŅAS INSTRUMENTI

3.4.1. IMI (Iekšējā tirgus informācijas sistēma) darba ņēmēju norīkošanai darbā

15. attēls. Darba inspekcijas koordinācijas birojs IMI ietvaros

Galvenais IMI koordinators ir Ekonomikas ministrijā: NIMIC@em.gov.lv

	Jā	Nē
Darba inspekcija izmanto IMI	X	
Apstiprinošā gadījumā norāda koordinācijas birojus		VDI pārvalde vdi@vdi.gov.lv

3.4.2. KSS (zināšanu apmaiņas sistēma)

kss.coordinator@vdi.gov.lv

3.5. NAUDASSODI UN DARBA INSPEKCIJAS IEROSINĀTO VAI UZLIKTO NAUDASSODU IZPILDE

16. attēls. Naudassodu būtība

	Jā	Nē
Kriminālsodi		X
Administratīvie naudas sodi	X	
Citi		

17. attēls. Naudassodu izpildes laiks

	Jā	Nē
Pēc pirmā tiesas sprieduma		X
Pēc galīgā tiesas sprieduma	X	
Pēc pirmā administratīvā lēmuma		X
Pēc saistošā administratīvā lēmuma	X	
Citi		

18. attēls. Tiesas, kurās var iesniegt apelāciju par naudassodu

	Jā	Nē
Krimināltiesa		
Darba tiesa / Civiltiesā	X	
Administratīvā tiesa	X	
Citi		

19. attēls. Iestādes, kuras ir kompetentas iekasēt naudassodus

	Jā	Nē
Darba inspekcijas iestādes		X
Darba/valsts iestādes		X
Nodokļu/muitas iestādes		X
Tiesas		X
Citi	Pārkāpējs naudassodu samaksā ne vēlāk kā mēneša laikā, bet, ja šis lēmums ticis pārsūdzēts, ne vēlāk kā mēneša laikā no dienas, kad tam paziņots par apelācijas noraidīšanu. Ja noteiktajā termiņā naudassods netiek samaksāts, lēmumu nosūta tiesu izpildītāja birojam. VDI uzliktos naudassodus iemaksā valsts budžetā.	

20. attēls. Tiesiskais regulējums citas dalībvalsts iestādes uzlikta naudassodu iekasēšanai

	JĀ	JA JĀ, vai tam piemēro Darba inspekcijas tiesvedību?	NĒ Iestādes uzraudzība vai apstiprinājums	PIEZĪMES
Pamatlēmums 2005/214	X	Jā		
Direktīva 2014/67/ES par administratīviem sodiem	X	Jā		
Starptautiska vai divpusēja konvencija			X	
Citi valsts noteikumi				

PIELIKUMS E-ROKASGRĀMATA (ATJAUNINĀTA 2023. GADĀ)

SLIC LOCEKLIS: Renārs LŪSIS /aizstājējs: Linda MATISĀNE
DALĪBVALSTS: LATVIJA

- 1. Par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2020/1057 (2020. gada 15. jūlijs), ar ko attiecībā uz izpildes nodrošināšanas prasībām groza Direktīvu 2006/22/EK un attiecībā uz Direktīvu 96/71/EK un Direktīvu 2014/67/ES nosaka īpašus noteikumus autotransporta nozarē strādājošo transportlīdzekļu vadītāju norīkošanai darbā, un groza Regulu (ES) Nr. 1024/2012**

1.1. Transponēšana valstu tiesību aktos

Transponēšana	Valsts tiesību akti vai noteikumi	Datums
Jā	Likums par autopārvadājumiem	11.03.2022.

1.2. SLIC locekļa kompetence autotransporta jomā

TIESĪBU AKTI	KOMPETENCE	PIEZĪMES
Noteikumi Nr. 1071/09, Nr. 1072/09 un Nr. 1073/09 par autotransporta darbību	Nē	Valsts policija.
Regula (EK) Nr. 561/06 par transportlīdzekļa vadīšanas laiku	Nē	Valsts policija
Direktīva 2006/22 par sociālās jomas tiesību aktiem autotransporta jomā	Nē	Valsts policija
Direktīvas 2020/1057 par darba ņēmēju norīkošanu darbā autotransporta nozarē 1. pants	Nē	Autotransporta direkcija

2. Par 20. panta 2. punkta c) apakšpunktu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2014/36/ES (2014. gada 26. februāris) par trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumiem nodarbinātības kā sezonas darbiniekiem nolūkā attiecībā uz darba ņēmēju izmitināšanas nosacījumiem

2.1. Transponēšana valstu tiesību aktos

Transponēšana		Valsts tiesību akti, noteikumi vai koplīgumi	Datums
Jā	Nē		

2.2. SLIC locekļa kompetence attiecībā uz veselības un drošības nosacījumiem darba ņēmēju izmitināšanas vietās

KOMPETENCE	PIEZĪMES
Nē	VDI neveic veselības un drošības apstākļu pārbaudi attiecībā uz darba ņēmēju izmitināšanas vietām

3. Par Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 18. jūnija direktīvu 2009/52/EK, ar ko nosaka minimālos standartus sankcijām un pasākumiem pret darba devējiem, kas nodarbina trešo valstu valstspiederīgos, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi

3.1. Transponēšana valstu tiesību aktos

Transponēšana		Valsts tiesību akti vai noteikumi	Datums
Jā		Krimināllikums, 280. pants	16.06.2011.

3.2. SLIC locekļa kompetence attiecībā uz sankcijām un pasākumiem, kas paredzēti šajā direktīvā

KOMPETENCE	PIEZĪMES
Jā	Darba likums, 158. pants

4. KOPIĢAS UN SASKAŅOTAS DARBA AIZSARDZĪBAS JAUTĀJUMU INSPEKCIJAS

4.1. Vai ir atļauts organizēt saskaņotas un kopīgas inspekcijas darba aizsardzības jautājumos ar citām inspekcijām?

Jā, saskaņā ar tiesību normām	
Jā, ar divpusējiem nolīgumiem	X

Nē	
----	--

Latvijas normatīvajos aktos saskaņotas un kopīgas inspekcijas nav definētas. Kopīgas pārbaudes gadījumā varētu rasties problēmas, ierodoties uzņēmumā citas valsts inspektoram.

5. VALSTS INFORMĀCIJA UN INICIATĪVAS MOBILAJIEM DARBA ŅĒMĒJIEM

5.1. Lūdzu, aprakstiet īstenotās iniciatīvas (piemēram, tīmekļa vietne, skrejlapas, dokumenti...)

<https://www.lm.gov.lv/en/posting-workers-0>

6. SADARBĪBA AR EDI

6.1. Vai jūs regulāri sadarbojaties ar valsts sadarbības koordinātoru?

Jā, Iveta Suraka, iveta.suraka@ela.europa.eu

6.2. Vai jūs varētu sniegt noderīgu informāciju par savu dalību darba grupās, kampaņās, apmācībā utt.?

VDI piedalās Eiropas platformas cīņai pret nedeklarētu darbu inspekcijas darba grupā. EDI izpratnes veicināšanas kampaņā "Tiesības visās sezonās" laikposmā no 2021. gada jūnija līdz oktobrim Latvijas Valsts darba inspekcija ir veikusi daudzas pārbaudes, informatīvus pasākumus, kā arī citus atbilstības nodrošināšanas pasākumus, lai veicinātu taisnīgus un drošus sezonas darbinieku darba apstākļus Latvijā. Pārbaudēs galvenā uzmanība tika pievērsta sezonas darbam, un to mērķis bija samazināt un novērst iespējamus darba tiesību un darba aizsardzības pārkāpumus sezonas darbinieku nodarbināšanā, kā arī atgādināt, ka tiesības uz taisnīgiem un drošiem darba apstākļiem nav sezonālas.

Kopumā Valsts darba inspekcija veica 202 tematiskās pārbaudes, galvenokārt šādās nozarēs:

- ielu tirdzniecība (saldējuma, augļu, dārzeņu, pārtikas, dzērienu un tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecība)
- restorānu un mobilo ēdināšanas pakalpojumu darbības
- lauksaimniecība
- izmitināšana viesnīcās un tamlīdzīga izmitināšana
- izklaides un atpūtas parku darbība
- citas nozares — kūdras ieguve, transporta palīgdarbības

Inspekcija nav konstatējusi nekādus pārkāpumus, kas saistīti ar vienošanos par darba samaksu, atpūtas laiku un individuālo aizsardzības līdzekļu nodrošināšanu, vai citus būtiskus riskus darba ņēmēju drošībai un veselībai pārbaužu laikā. Tomēr inspekcija uzsāka 52 administratīvus procesus saistībā ar 56 personu nedeklarētu darbu.

Dažos gadījumos bija konstatēti nelieli darba tiesību un darba aizsardzības tiesību aktu pārkāpumi, piemēram, darba vides riska faktori, kas nebija pilnībā novērtēti, darbinieki, kuri nebija nosūtīti veikt obligātās veselības pārbaudes, un citi nelieli trūkumi.